

A close-up portrait of a middle-aged man with short, light-colored hair and a light beard. He has blue eyes and is looking directly at the camera with a neutral expression. The lighting is dramatic, with shadows on the left side of his face. He is wearing a dark jacket over a light-colored shirt.

Zdeněk Měřta

Zdenek Merta je úspěšný skladatel, jak filmové, tak divadelní hudby. Jeho repertoár čítá i mnoho skladeb, které otextovala jeho žena Zora Jandová. Ostatně jeho internetové stránky www.zdenekmerta.cz jsou velmi obsáhlé a pravidelně doplňované o jeho aktuální tvorbu. V letošním roce byl Zdenek Merta oceněn na cenách OSA za rok 2015 jako Nejúspěšnější skladatel populární hudby v zahraničí.

ODPOVÍDAL: ZDENEK MERTA (Zastupován OSA od 1973, v databázi má registrováno 827 hudebních děl)

PŘIPRAVIL: PETR SOUKUP

Letos jste získal cenu jako nejúspěšnější český skladatel populární hudby v zahraničí. Čekali jste, že se může něco takového stát?

Nad tím jsem nepřemýšlel, ale vlastně na tom tolik divného není. I když — myslel jsem, že někteří kolegové seženou tímto způsobem více dolárků a eur. Není to velké vyznamenání pro frekvenci soudobé české hudby na téhle planetě, ale to je realita.

Která vaše díla se v zahraničí hrají nejvíce a čím si to vysvětlujete?

To je snadno dohledatelné, jde převážně o filmové hudby a já s jejich šířením nemám společného vůbec nic. Zároveň to naprosto nesouvisí s kvalitou muziky. Z mých symfonických premiér v Rusku, které byly opravdu prvotní, OSA nedostal ani kopějku, za vysílání celovečerního filmu na ZDF je platba velmi slušná. To ale všichni víme. Faktem je, že už mnoho let občas pracuju se zahraničními produkcemi a že se ke mně vracejí.

Na která svá díla za celou svou kariéru jste opravdu pyšný?

Párkrát se mi stalo, že jsem poslouchal hudbu a říkal si — to je nádhera, jak tohle může někdo vymyslet, je mi to tak blízké a zároveň nedostupné — a pak jsem si uvědomil (nebo mě někdo upozornil), že poslouchám svou skladbu, trochu jako když zhulený Macháček v Samotářích nepoznal hymnu. To jsou výborné momenty, hudba, na kterou jsem pyšný, ale vlastně ji neznám. Nicméně složil jsem tři povedené songy, silné melodie — Tisíckrát, Já jsem ty a ty jsi já a Zní v nás dávná přání. Nejsou příliš známé, ale to není moje věc. Jeden americký producent tvrdí, že Tisíckrát (Thousand Times) je nejlepší píseň, kterou zná, a stejně se mu (zatím?) nepodařilo dostat ji do velkého světa. Oproti tomu jsem podepsán pod tučty písni průměrných nebo blbých. Myslím, že velmi dobrý

je taky muzikál Bastard a do jisté míry i Sny svatojánských nocí, Babylon, Svět plný andělů a Peklo. Mám rád poslední větu symfonie The Last Century (Ze starého světa) — tu jsem taky jednou nepoznal — a taky cyklus skladeb na latinské liturgické texty Via lucis. Premiéra ve Smolné katedrále byla dojemná a mysteriózní. A po skončení koncertu mi na rautu v nedalekém Smolném paláci, odkud Lenin řídil tu jejich revoluci, ministr kultury Leningradské oblasti nechal provolat třikrát URÁ! — fakt dobrý.

Jednou jsem se zúčastnil křtu knihy, kde jste vystupoval se svou ženou Zorou Jandovou, a byl jsem příjemně překvapen, přiznám se, neslyšel jsem vás do té doby spolu vystupovat. Jaké to je, dávat dohromady skladby se svou vlastní ženou?

Se Zorou pracuju velmi rád, neboť je nadaná. Na rozdíl ode mne je výborná textařka a vlastně i ty její melodie jsou lepší než ty moje.

Hrajete spolu recitály?

Spíše příležitostně. Je to vždycky velmi pěkné, ale ani jednomu z nás se nechce zabývat se propagací virtuálního světa cynických médií, oslovováním pořadatelů a tak podobně. Showbyznys je docela tvrdá práce, byť trochu upatlaná.

Jednou jsem vás viděl v pořadu Bolka Polívky, kde jste vyprávěl příběh, jak jste v Americe doprovázel jednu zpěvačku, už styl toho vyprávění mě rozchechtával. Jak jste se tam dostal a o jakou dámu se jednalo?

Doporučuju přečíst si moji knížku Křížem krážem, tam je podobných příběhů vcelku dost. Anne Marie Kenny, kterou jsem doprovázel na turné v USA v roce 1991, byla vážně střelec — například si zapálila marihuanovou cigaretu už v letadle na lince Paříž — New York, docela na nás křičeli. Zanedlouho

zakázaly kouření všechny letecké společnosti na světě, jsem přesvědčen, že to bylo kvůli ní. V záhlaví knížky je napsáno — ... všem muzikantům, kteří se vznášejí prostorem, brázdí oceány a putují pevninami za svou obživou... Víte, já zažil s hudbou úžasné věci, velké rozpětí různých emocí, hodně ztrát a ještě více nálezů.

Taky jste napsal knížku s názvem *Hudba je zázrak. O čem je?*

Smolil jsem skripta pro Ostravskou univerzitu, ale vůbec mě to nebavilo. Vyhodil jsem sto stránek a začal znovu, úplně jinak. Průběžně jsem si uvědomoval, že má cesta s hudbou je jistým způsobem unikátní, což je sice každá, ale tahle je prostě moje, a že musím uplatňovat osobní pohledy. Několik věhlasných kolegů mi potom řeklo — vš, všechno, co jsem v téhle knížce četl, je mi vlastně známo, ale nikdy to nikdo takhle neřekl —, to se mi dobře poslouchalo. Ostatně ta moje zkušenost je opravdu velmi barevná — hrál jsem v baru, střední proud pop-music, rock'n'roll, napsal jsem a nahrál mraky písní a různých scénických hudeb

U nás je spousta skvělé muziky a ještě větší spousta hudby hovadské. Myslím, že je to velmi podobné jako v Anglii, Maďarsku nebo Jižní Africe.

všelijakých žánrů a kvality. Sjezdil jsem snad všechna česko-slovenská města a byl s muzikou na pěti kontinentech. Velmi intenzivně jsem se věnoval muzikálu, ale taky mám za sebou studium skladby na AMU, dvě symfonie a opery a další umělé kousky. Jsou to

často odlišné estetiky, různé světy, rozdílné skladatelské principy i způsoby uvažování. Tyto zkušenosti jsou živé, podložené krví, potem a slzami, nejsou z doslechu — to se pak o tom lépe píše. A hudba je opravdu zázrak, beze vší pochyby.

Jak vypadá váš běžný den? Skládáte nebo cvičíte denně?

To rozhodně ne. Ostatně snažím se toho v posledních letech dělat co nejméně. Mnohem víc mi záleží na kvalitě — i když to je samozřejmě poněkud směšné tvrzení, neboť výši latky si určuju sám. Ale už se mi nestává, že bych pouštěl do světa úplnou kravinu, autocenzura je stále v pozoru a taky se snažím nespěchat. Bohužel se psaním živím, takže tato teorie občas dostává trhliny, ale stěžovat bych si neměl, když jsem ten nejhranější český autor v zahraničí, že?

Po cenách OSA jsme si povídali a vy jste se mi přiznal, že jste OSA nikdy moc nevnímal a neřešil. Změnil se váš pohled na OSA?

Není to úplně přesná, v devadesátých letech jsem se zásadním změnám v OSA velmi pečlivě věnoval, byl jsem například v několika výborech. Ale zomhlo mě to (nejen tohle), přišly zdravotní problémy a později něco jako prozření, takové vynucené. Teprve potom jsem se stal doopravdickým skladatelem. Můj pohled na OSA byl však vždy zcela pozitivní.

Co říkáte na současnou populární hudbu, máte v Česku své oblíbence, nebo vůbec?

Celá tato oblast je příliš široká na nějaké globálně panské hodnocení. Jasně že mám své oblíbence. U nás je spousta skvělé muziky a ještě větší spousta hudby hovadské. Myslím, že je to velmi podobné jako v Anglii, Maďarsku nebo Jižní Africe.

Píšete různé skladby, filmovou i divadelní hudbu, na čem pracujete teď?

Dodělal jsem hudbu k velmi pěknému televiznímu filmu *Monstrum*, o sochaři Švecovi, který v padesátých letech navrhl Stalinův pomník na Letné. Dopadl špatně, stejně tak jeho žena i samotné sousoší, což je výborná příležitost pro skladatele. Dvě sebevraždy a odstřelení největší betonové sochy v Evropě — to by mi záviděl i Verdi. K výročí úmrtí W. Shakespeara jsem zhudebnil deset jeho sonetů, Shakespeare's RAPsody má 40 minut, vyskytne se v ní rap, pravověrný rock i velké „operní“ árie a symfonické plochy — to mě bavilo. Kolem Vánoc by měla mít premiéru *Moraviana*, což jsou variace na moravské motivy pro klavír a orchestr — bude to hrát znamenitý Martin Kasík, velmi se těším. Vždyť hudba je zázrak. ☑

